

AWLV-Nieuwsbrief - Januari 2023

Nummer 53

Werkruimte: Van Naeltwijckstraat 9A, Voorburg

Werkavonden: woensdag vanaf 20.00 uur

www.awlv.nl

Beste leden,

Dit is onze 53^e nieuwsbrief en de eerste van dit nieuwe jaar. Er is in de afgelopen maanden veel gebeurd. Wij kunnen deze nieuwsbrief niet beginnen zonder in gedachten stil te staan bij het plotselinge overlijden van Robert Hirschel op 11 november vorig jaar. Zijn onverwachte wegvallen heeft ons diep geraakt. Robert was altijd zeer betrokken bij de AXLV en zelfs op afstand las, vergaderde, keek en luisterde hij mee.

De meesten van jullie zullen Robert kennen, aangezien hij al sinds de oprichting van de Archeologische Werkgroep Voorburg in 1985 actief was en vele jarenlang onze zeer gewaardeerde secretaris is geweest. Hij had veel kennis van de Voorburgse archeologie en was ook zeer betrokken bij Forum Hadriani. Tijdens zijn studie Rechten had hij ook vakken prehistorie gevolgd in Leiden, dus de interesse was er al lang. Met zijn precieze blik deed hij altijd grondig de redactie van onze publicaties.

Enkele jaren geleden is hij naar Nijmegen verhuisd, waar hij in 2018 trouwde met zijn geliefde Cobie Jolink. Hij had haar ontmoet tijdens de Vierdaagse in Nijmegen. Als fervent wandelaar deed hij daar ieder jaar aan mee met een team van zijn werk bij Defensie. Sinds zijn pensioen vorig jaar was er ook meer tijd voor andere dingen, zoals de kleinkinderen en hun prachtige huis en tuin.

Hij bleef echter van een afstand nog steeds betrokken bij de AXLV als adviseur voor het bestuur. En hij was al enkele jaren actief in de landelijke werkgroep Belangenbehartiging van de AXLV.

En waar het uitkwam, was hij van de partij bij activiteiten van de werkgroep. Zijn laatste bijdrage is een verslag van het Limes Congres in augustus. Dit verslag hebben wij uiteraard opgenomen in deze nieuwsbrief.

Wij verliezen in hem een zeer aimabel en betrokken mens en vooral een hele goede vriend. We zullen hem vreselijk missen. Onze gedachten zijn natuurlijk bij zijn vrouw Cobie en zijn familie.

Het bestuur bestaat sinds een tweetal maanden uit drie bestuursleden: Alexandra, Joanneke en Marjolein. René heeft besloten om het bestuur te verlaten. Hij blijft gelukkig wel actief binnen de werkgroep. Wij zijn dus dringend op zoek naar versterking voor het bestuur!

Graag kijken wij nog even terug naar het afgelopen jaar waarin ook veel publieksactiviteiten zijn ondernomen.

Vanaf deze plek wensen wij iedereen de beste wensen voor een gezond 2023!

*Alexandra, Joanneke en Marjolein
Bestuur AWLV*

*Onze informatiekraam tijdens het **Cultureel Zomerfestival** op de Julianabaan.*

Presentatie van het boek over de Schoolstraat.

Tijdens de **Open Monumentendagen** in september presenteerde Wim van Horssen het boekje 'Wonen en werken in de Schoolstraat' aan Bianca Bremer, wethouder Erfgoed, Monumenten en Archeologie van de gemeente Leidschen-dam-Voorburg.

Tegelijkertijd werd de **tentoonstelling** met vondsten van de opgravingen Schoolstraat in Bakkerij Klink geopend. Deze heeft een maand in de winkel gestaan. Onze **rondleidingen** op de laatste zondag van de maand zijn succesvol te noemen. In het nieuwe jaar willen wij hier zeker mee doorgaan!

Met spoed gezocht!

Wij zoeken met spoed een secretaris, eventueel ad interim tot de Algemene Ledenvergadering. En in verband met het (eventuele) aftreden van Joanneke ook alvast een oproep voor een nieuwe penningmeester. Wie interesse heeft en meer wil weten, kan bij de voorzitter of penningmeester terecht voor meer informatie.

Verslag Limes Congres

Van zondag 21 augustus tot en met zaterdag 27 augustus 2022 vond in Nijmegen het 25^e internationale Limes Congres plaats. Voor mij, woonachtig in Nijmegen, een unieke kans om daaraan deel te nemen en kennis te nemen van de laatste inzichten over de Romeinse Limes in de meest ruime zin des woords. Ik was overigens niet het enige AWLV-lid dat zich had ingeschreven. Onder de 430 deelnemers was ook Joanneke van den Engel-Hees, namens de provincie Noord-Holland.

Zoals de naam al aangeeft: het congres ging over de hele Romeinse Limes van de Muur van Antoninus en die van Hadrianus in Engeland via Nederland, Duitsland, Oostenrijk, de Balkan, Turkije tot Jordanië in het oosten en verder door Noord-Afrika via Egypte tot Marokko in het westen. Vele onderwerpen kwamen aan de orde, gespreid over de vele eeuwen waarin het Romeinse rijk heeft bestaan, zoals forten, transport, scheepvaart, dagelijks leven en dood, munten, kleding, sieraden, organische vondsten, teveel om op te noemen en te volgen. Zelf heb ik vooral de lezingen betreffende de Neder-Germaanse Limes gevolgd. Deze heeft op 27 juli 2021 van de UNESCO de status van Werelderfgoed gekregen.

Diverse voordrachten gingen over Nederlandse vindplaatsen, zoals Valkenburg (Z-H), Kanaal van Corbulo, Zwammerdam, Velsen en het aquaduct in Berg en Dal. Maar ook de plannen voor Forum Hadriani in het kader van de Romantische Limes kwamen aan de orde. Tijdens zo'n congres is het, zoals hierboven al opgemerkt, onmogelijk om alle sessies te volgen. Er waren vijf of zes parallelsessies per dagdeel. Enige keuzestress was daarom soms wel aan de orde. Het leuke is echter ook dat je kennis kunt nemen van onderwerpen waarover je niet vaak iets hoort, zoals mijnbouwactiviteiten

in de Romeinse tijd, of over gebieden die vanwege taalbarrières minder toegankelijk zijn, zoals over Dacia, dat in het huidige Roemenië ligt.

In het programma was er op twee dagen een dagexcursie. De ene dag ging die via het Romeinse fort bij Meinerswijk (ten zuiden van Arnhem) via tijdelijke oefenkampen in thans de bossen van Uedem niet ver over de Duitse grens, naar het grote legerkamp bij Xanten-Fürstenberg (Castra Vetera I) om te eindigen in het Archeologisch Park Xanten, waar een prachtig museum is en een loods waar replica's van Romeinse schepen worden gebouwd en getoond.

Castellum Meinerswijk (foto: Robert Hirschel)

De tweede excursie ging of naar fort Vechten en dan via castellum Hoge Woerd naar het Archeon in Alphen aan de Rijn of eerst naar castellum Hoge Woerd en dan via Zwammerdam (Nigrum Pullum) naar het Archeon. Ik heb voor deze laatste optie gekozen. Met de AWLV hadden wij overigens al eens een bezoek gebracht aan het castellum Hoge Woerd met dat prachtige schip, De Meern 1. Ook aan Zwammerdam is enkele jaren terug door enkele leden van de AWLV een bezoek gebracht. Maar daar was ik toen niet bij.

Nigrum Pullum (foto: Robert Hirschel)

Naast de mogelijkheid om over allerlei onderwerpen bijgepraat te worden over de nieuwste inzichten en ontdekkingen, is zo'n congres ook uiterst nuttig om contacten te leggen en ideeën en ervaringen uit te wisselen. Kortom het was een zeer boeiende, maar ook inspannende week, waarvan ik echt even een paar dagen moest bijkomen. Het volgende Limes Congres wordt over twee jaar gehouden in Georgië. Of ik daar ook heenga, wie zal het zeggen.

*Robert Hirschel,
September 2022*

Vondst van de week op Vlietnieuws

Vanaf januari start een nieuwe rubriek op Vlietnieuws: 'Vondst van de week'.

Wim van Horssen schrijft wekelijks een artikel schrijven over een vondst uit onze collectie. De eerste aflevering gaat over een houten kolfbal uit Voorburg en de slof van een loden kolfstok uit Leidschendam. Bekijk het eerste artikel via deze [link](#).

Boek Schoolstraat bij de bibliotheek

Onze recentste publicatie 'Wonen en werken in de Schoolstraat' is door de Bibliotheek aan de Vliet is opgenomen in de Leidschendam-Voorburg Collectie. In deze collectie zijn ook eerdere uitgaven van de AWLV, zoals 'Spitten in de tuin van de bovenmeester' en 'Vijf eeuwen boeren aan de Noortheylaan' opgenomen.

Reminder

Alle leden krijgen een exemplaar van het boek Schoolstraat. Het boek kan opgehaald worden op woensdagavond in onze werkruimte.

Onderzoek Vestigia

Vestigia heeft onderzoek gedaan aan het Kanaal van Corbulo en schreef er een kort artikel over. Dit is te lezen op [de website van Vestigia](#).

Podcast over Reuvens

De Universiteitsbibliotheek Leiden heeft een podcast. In een aflevering vertelt Ruurd Halbertsma (RMO) over Reuvens. Beluister de podcast via deze link van de [Universiteit Leiden](#).